

Organiseringen av den kirkemusikalske virksomheten

Det heter i kl § 9 at «Menighetsrådet har ansvar for at [...] kirkemusikk [...] innarbeides og utvikles i soknet.» Den ressursen menighetsrådet har til rådighet er først og fremst kirkemusikeren (organist/kantor) som ansatt fagpersonen. De aller fleste steder vil den kirkemusikalske virksomheten også involvere frivillige, først og fremst i ulike varianter av *korvirksomhet*. Større steder, f.eks ved domkirkene, kan kor- og konsertvirksomheten ha et stort omfang, som innebærer ansvar for et betydelig budsjett for innleide sangere/musikere mv.

Et kor som er en del av menighetens kirkemusikalske aktivitet, er en fritidsaktivitet for deltakerne, enten det er barn, unge eller voksne. Den organisatoriske løsningen av dette involverer flere aktører, som hver for seg har ansvar og interesser:

- menighetsrådet, i hht kl § 9
- fellesrådet (menighetsrådet i kommuner med ett sokn) som arbeidsgiver i hht § 14
- kirkemusikeren som ansatt fagperson, kantor med selvstendig faglig ansvar etter tjenesteordningen
- evt andre – frivillige eller betalte – dirigenter
- de frivillige sangerne både som gruppe og som enkeltpersoner.

Menighetsrådets og fellesrådets ansvarsområder følger av kirkeloven §§ 9 og 14. KA og KR har i KA-rundskriv nr 08/2001 omtalt dette nærmere.

Forholdet mellom koret som frivillig, organisert fritidsaktivitet og menighetsrådets ansvar kan være et spenningsfelt med noen utfordringer. Organiseringen kan bli så «stram» at den hindrer et frivillig engasjement. En løs og uklar organisering er også svært uheldig dersom det inntreer en situasjon som krever at noen står fram og må påta seg et ansvar. Det finnes ikke noen fasit på hva som er den «riktige» løsningen, men det kan pekes på noen tilnærminger som det er viktig å ha en oppfatning om, og evt. klargjøre overfor dem som har et engasjement i denne sammenheng. Kanskje er det umulig å finne løsninger som tar hensyn på alle områder samtidig, og da er det nødvendig lokalt å finne ut hvor det er *nødvendig* med avklaringer.

1. Hvem er ansvarlig?

Det kan være fruktbart å stille kontrollspørsmålet: *Hvem er ansvarlig?* Det er normalt i organisasjonsmessig sammenheng å forvente at svaret på dette spørsmålet korresponderer med det som gjenfinnes i planer/vedtekter, budsjett/regnskap og i årsmelding/rapport. Det kan f.eks bety at dersom kirkekoret regnes for å ligge under menighetsrådets ansvar, må korets økonomi og virksomhet rapporteres som en ordinær del av menighetsrådets årsmelding. Spørsmålet er ikke minst viktig når det gjelder ansvar ved skader/ulykker, og inngåtte forsikringsavtaler i den sammenheng. På slike områder må det være klart for alle aktører hvem som er ansvarlig.

2. Menighetsrådets virksomhet

De fleste kor finner det tjenlig å organisere seg med eget *styre* som tar seg av planer og praktisk drift av koret. Dette behøver ikke å stå i motsetning til at dette ligger inn under menighetsrådets virksomhet. Styret kan f.eks ha en representant oppnevnt av menighetsrådet, og menighetsrådet bør gies anledning til å godkjenne korets vedtekter. Sammenhengene mellom menighetens virksomhetsplan og korenes virksomhetsplan bør

være tydelig. I menighetens lokale kirkemusikkplan kan det også tydeliggjøres hvor stor aktivitet i form av deltakelse med forsangere/på gudstjenester/konserter mv som er forventet. Det kan være nødvendig å avklare hva som kommer innenfor organistens/kantorens arbeidsoppgaver, og som dermed er *arbeidstid* for kirkemusiker som er ansatt i Fellesrådet. Dersom koret har en annen, frivillig eller ansatt korleder, må forholdet til organist/kantor avklares.

Når det gjelder økonomiske forhold, kan korets aktivitet inngå i budsjett- og regnskapsrutinene til menighetsrådet, med egne poster for egenandel/kontingent, evt inntekter fra andre steder, ofringer mv., og utgiftsposter for hele bredden av korets aktiviteter.

3. Medlemskap i andre organisasjoner

I Norge finnes det mange tilbud for kor til å organisere seg, for dermed å få tilgang til dirigentkurs, deltakelse på samlinger/festivaler, økonomiske støtteordninger, noterepertoar mv. De mest aktuelle er i dag:

- Norges Kirkesangforbund
- Ung Kirkesang
- Normisjon
- Norges KFUK-KFUM
- Norges korforbund
- Norges barne- og ungdomskorforbund (NOBU)

Disse organisasjonene driver lokale og sentrale musikkaktiviteter som kommer norske menigheter til gode. Samtidig ligger medlemsforeningene eller -korene inn under deres egen sentrale virksomhet og er bundet av resp. organisasjons vedtekter.

Det bør lages en samarbeidsavtale mellom menighetsråd/fellesråd og organisasjonen hvor det går fram hvilke relasjon de har til hverandre, og hvor det klargjøres bl.a

- omfanget av aktivitet i menighetens arrangementer mv
- disposisjon av organist/kantor som dirigentressurs
- status i arbeidsfellesskapet for annen – frivillig eller betalt – dirigent
- Eiendomsforhold til instrumenter, noter og annet utstyr
- økonomiske forhold

En slik avtale kan gjerne være tidsbegrenset, med mulighet for partene til å si opp og forhandle den.

Denne modellen er ikke til hinder for at både årsrapport og regnskap offentliggjøres som vedlegg til menighetsrådets årsmelding, da som informasjon knyttet til samarbeidsavtalen.

4. Selvstendig juridisk person

Det er flere eksempler på at større kor eller kirkemusikkaktiviteter er organisert som selvstendig juridiske enheter, som stiftelse eller som aksjeselskap. Motivasjonen for å gå til et slikt skritt kan være flere, men gjennomgående forvalter disse enhetene betydelige økonomiske ressurser som soknet v/menighetsrådet eller fellesrådet ikke har kunnet eller villet påta seg.

Det er grunnleggende problematisk å skille en aktivitet knyttet til en menighet i Den norske kirke ut som en egen juridisk enhet. Selv om en stiftelse eller aksjeselskap kan organiseres slik at menighetsrådet har innflytelse på sammensetning av styret (f.eks ved at menighetsrådet er generalforsamling), vil en slik organisasjonsform kunne være i strid med det ansvaret og den myndigheten som er tillagt kirkelige organer etter lov og

tjenesteordning.

Som regel kan man løse de organisatoriske utfordringen ved å etablere hensiktsmessige arbeidsformer innenfor menighetsrådets/fellesrådets rammer som underutvalg med egne mandat el. lign uten å skille ut som egen juridisk enhet.

En stiftelse eller et AS som selvstendig juridisk enhet vil ha et helt annet og tydeligere behov for å regulere med juridisk bindende avtaler hva slags relasjon som gjelder overfor soknet, med hensyn til bl.a.

- økonomi
- leieavtaler
- eiendomsforhold
- bruk av kirkens arbeidskraft, eller selskapets evt egne ansatte

Generelt er det å si at det er mindre risiko for vanskeligheter hvis de organisatoriske forholdene er gjennomtenkt på forhånd, i stedet for å måtte lete etter og bestemme seg for hva som gjelder når krisen oppstår. I skjæringspunktet mellom menighetsråd/fellesråd som offentlige organer, og en frivillig aktivitet, vil det alltid være behov for store samarbeidsevner, uansett organisasjonsform. Her ligger det også et stort potensiale for engasjement og kreativitet som det er viktig å få utløst.